



**Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIB-541/22-B

Název	Střední odborná škola MORAVA o.p.s.
Sídlo	Řehořova 1165/5, Černovice, 618 00 Brno
E-mail	sos-morava@sos-morava.cz
IČ	25549804
Identifikátor	600013731
Právní forma	obecně prospěšná společnost
Zastupující	Ing. Bc. Petra Kalousková
Zřizovatel	Český svaz žen z. s. Ostrovskeho 253/3, Smíchov, 150 00 Praha 5, IČ: 004 42 801
Místo inspekční činnosti	Řehořova 1165/5, Brno
Termín inspekční činnosti	12., 19., 20. a 22. 4. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b), c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjištování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školních vzdělávacích programů.

Zjištování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Střední odborná škola Morava o.p.s. (dále škola), vykonává činnost střední školy. Poskytuje vzdělávání ve třech oborech středního vzdělání zakončených maturitní zkouškou. Jedná se o obory 75-41-M/01 Sociální činnost (denní i dálková forma vzdělávání), 68-43-M/01 Veřejnosprávní činnost, 63-41-M/02 Obchodní akademie (oba denní forma vzdělávání). V oboru Obchodní akademie škola již vzdělávání nenabízí, v letošním školním roce ukončí vzdělávání žáci posledního maturitního ročníku. Počet žáků se od poslední inspekční činnosti mírně zvýšil, k datu inspekční činnosti se ve škole vzdělávalo 194 žáků v denní formě a 89 v dálkové formě vzdělávání. Škola nemá svoji školní jídelnu ani jídelnu - výdejnu, pro žáky je aktuálně zajistěno smluvní stravování.

Škola v době inspekční činnosti vzdělávala 54 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP), pro 18 z nich vypracovala individuální vzdělávací plán.

Žáci vykonávají odbornou praxi ve firmách (u sociálních partnerů), se kterými škola uzavírá smluvní vztah.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Škola má Koncepci vedení a rozvoje školy na období od 2021 - 2026, kterou vypracovala ředitelka po nástupu do funkce. Dlouhodobé a hlavní cíle jsou reálně stanoveny a vycházejí z objektivního hodnocení výsledků SWOT analýzy. Jde o živý a otevřený dokument, který počítá se spoluprací všech účastníků vzdělávání. V koncepci jsou jasné nastavené cíle, které jsou v souladu s profilem absolventa a směřují k podpoře vzdělávacích potřeb žáků i ke zlepšení výsledků ve vzdělávání. Škole se daří postupně naplňovat stanovené priority jejího rozvoje, v materiální oblasti škola vykazuje progresivní posun (moderní interiér učeben, vstup do školy a vybavení didaktickou technikou). Účinnost konkrétních opatření ke zlepšení průběhu a výsledků vzdělávání se však vzhledem ke krátké době působení ředitelky výrazněji neprojevila.

Ředitelka působí na vedoucím pracovním místě druhým školním rokem a v rámci pedagogického vedení školy účelně delegovala kompetence a odpovědnost za konkrétní úkoly zejména na svoji zástupkyni. Poradními orgány ředitelky školy jsou pedagogická rada a garanti jednotlivých předmětů, chybí nastavení metodických orgánů pro jednotný přístup k průběhu vzdělávání a hodnocení výsledků. Přenos informací mezi pedagogy je funkční, založený na osobním kontaktu, pravidelných poradách a elektronické komunikaci.

Systém kontrolní a hospitační činnosti je ve škole částečně funkční, sledování průběhu vzdělávacího procesu je prováděno v dostatečné míře. Vyučujícím je poskytována zpětná vazba k jejich práci, chybí následné sledování a vyhodnocování účinnosti přijatých opatření vedením školy. Začínajícím pedagogům je poskytována dostatečná metodická podpora ze strany zkušenějších kolegů.

Vedení školy plánuje další vzdělávání pedagogických pracovníků, realizací vzdělávacích akcí ale nejsou v dostatečné míře prohlubovány znalosti a dovednosti učitelů v didaktické oblasti, zejména v uplatňování pestrých a různorodých aktivizujících metod a forem výuky, účelné práci se vzdělávacím cílem, což bylo patrné i při inspekčních hospitacích.

Poradenské služby zajišťuje školní poradenské pracoviště (dále ŠPP), jehož členky (výchovná poradkyně, kariérová poradkyně a metodička prevence) úzce spolupracují. Vedení školy neurčilo v činnosti ŠPP konkrétní odpovědnou osobu za koordinaci pracoviště, což snižuje efektivitu vzájemné spolupráce. Výchovná poradkyně zabezpečuje péči o žáky se SVP. Informace o podpůrných opatřeních pravidelně vyučujícím předává prostřednictvím

informačního systému školy, při individuálních konzultacích i na jednáních pedagogické rady. Učitelé však tyto informace ve výuce žáků se SVP využívají jen v omezené míře. Škola průběžně sleduje výsledky vzdělávání žáků a výskyt rizikového chování žáků. Jednotlivé případy jsou projednávány na pravidelných jednáních pedagogické rady a ve spolupráci s třídními učiteli i pracovníky školního poradenského pracoviště individuálně řešeny. Kariérová poradkyně zajišťuje žákům kvalitní poradenskou podporu při rozhodování spojeném s jejich dalším vzděláváním nebo profesní volbou. Náležitou pozornost věnuje škola prevenci rizikového chování žáků. Metodička prevence vypracovala preventivní strategii školy, ze které vychází pro každý rok sestavený minimální preventivní program reagující na konkrétní potřeby školy. Ve spolupráci s třídními učiteli průběžně sleduje a mapuje klima tříd. V případě výskytu projevů rizikového chování jsou jednotlivé případy projednávány ve spolupráci s třídními učiteli a individuálně řešeny, k čemuž škola přijímá účinná opatření.

Materiálně - technické podmínky pro vzdělávání žáků vedení školy postupně zlepšuje. Prostředí školy od poslední inspekční činnosti dozalo znatelného zlepšení nejen ve vnitřních prostorách budovy, která je bezbariérového typu. Společné prostory školy jsou zajímavě vyzdobeny výtvarnými pracemi talentovaných žáků. V odborném vzdělávání nejsou vhodně zajištěny materiální podmínky směrem k oboru Sociální činnost (škole chybí větší odborná učebna pro zmiňovaný obor). Také celkové zázemí pro tělesnou výchovu není vzhledem k potřebám školy optimální. Školní tělocvična nemá potřebnou velikost, i když vybavením a bezpečnostními prvky odpovídá potřebnému standardu. Nedostatek fyzické aktivity po dlouhém období distanční výuky pomáhá škole průběžně odstraňovat v tomto školním roce založený Školní sportovní klub, který pracuje pod hlavičkou Asociace školních sportovních klubů. Sportovní klub využívá pro své aktivity nejen vnitřní prostory, ale přes sezónu aktivně vyhledává i venkovní prostředí. Široká škála sociálních partnerů a efektivně využívané odborné exkurze pořádané školou umožňují zvyšovat odborný růst žáků. Jde například o nadstandardní spolupráci se sociálními zařízeními nebo odborné exkurze u obecných soudů v Brně.

Škola je menší velikosti, což se projevuje kladným vztahem k žákům i operativním přístupem k řešení jejich problémů. Při realizaci vzdělávacích činností dbá na reálné fyzické a psychické bezpečí všech aktérů vzdělávání a podporu rozvoje zdravého životního stylu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Průběh vzdělávání žáků byl sledován ve všech vzdělávacích oborech denní i dálkové formy studia. Ve větší části sledovaných hodin využívali pedagogové méně pestrou škálu metod a forem výuky, což vedlo k nerovnoměrnému zapojení žáků v navštívených hodinách včetně poklesu jejich aktivity. Výrazněji byly aktivizující prvky využívané ve výuce cizího jazyka a některých odborných teoretických předmětech. Nedostatečná práce se vzdělávacími cíli, které učitelé často zaměňovali za téma vyučovací hodiny, a nedostatek času v závěru vyučovací hodiny, neumožňovaly společné vyhodnocení splnění vzdělávacích cílů. Dostatečná pozornost nebyla rovněž věnována shrnutí učiva v závěru vyučovacích hodin za účelem získání zpětné vazby o jeho pochopení žáky. K vyhledávání, vyhodnocení a používání informací z různých zdrojů byli žáci vedeni spíše ojediněle. Podpora nadaných žáků a žáků s SVP nebyla vždy ve výuce efektivně realizována.

Pozitivem sledovaných hodin odborných předmětů bylo propojení učiva s praktickými zkušenostmi žáků i využití mezipředmětových vztahů. Žáci samostatně, ale i s účinnou podporou pedagogů řešili problémové úlohy, což významně zvyšovalo efektivitu jejich vzdělávání. Žákům s SVP byla v některých hodinách poskytována podpora asistentů

pedagoga, jejich role byla spíše pomocná, do realizace výuky nebyli aktivněji zapojeni. Vzájemná spolupráce mezi žáky byla zařazována spíše ojediněle a využité výukové metody málo podporovaly rozvoj kritického myšlení. V dálkové formě vzdělávání byla výuka spíše pojata jako příprava k maturitní zkoušce, tedy opakování a zkoušení s poskytnutím zpětné vazby vyučujícím. Formování návyků sebehodnocení a vzájemného hodnocení v průběhu tohoto typu výuky pro formování sociálních kompetencí žáků zcela chybělo.

Ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace byla sledována rozdílná kvalita výuky. V anglickém jazyce byla výborně zajistěná úroveň cizojazyčného prostředí. Žáci byli díky tomu aktivní a ochotně i s přehledem plnili zadáne úkoly. Ve větší míře prokazovali výbornou znalost cizího jazyka, byli schopní jazykově správně vést rozhovory a flexibilně řešit různá problémová cvičení. Komunikativní a sociální dovednosti žáků byly vhodně rozvíjeny za pomoci kooperativních činností, které se účelně prolínaly celou výukou anglického jazyka. V hodinách českého jazyka převažoval frontální způsob vzdělávání doplněný samostatnou prací a řízeným rozhovorem s učiteli. Žáci plnili stejné úkoly, nebyla uplatněna diferenciace a zohledněny vzdělávací potřeby jednotlivých žáků.

V hospitovaných hodinách vzdělávací oblasti Člověk a společnost převládal frontální způsob výuky, byla zařazena také skupinová práce, která ovšem nebyla uplatněna ve zdařilé podobě. Chyběly aktivity, které by žákům umožňovaly objevovat nové poznatky samostatně, hledat příčinné souvislosti mezi jejich zkušenostmi, reálným životem a probíraným učivem. Vzdělávací cíl v těchto hodinách byl zaměřen pouze na získání znalostí, bez rozvíjení klíčových kompetencí.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda byla výuka názorná a vhodně organizovaná ve vztahu k probíranému tématu formou práce žáků v menších skupinách. Probíhala ve svižném tempu, pro žáky zajímavá, zábavná a motivující. Vyučující i žáci účelně využívali digitální technologie při řešení konkrétních prakticky orientovaných úkolů.

Ve sledovaných hodinách vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace jen v menší míře docházelo k rozvíjení logického a matematického myšlení u žáků. Ti měli jen málo příležitostí na zapojení do výuky jiným způsobem než samostatnou prací a opisováním předkládaného řešení z tabule, případně z prezentace.

V tělesné výchově probíhaly kruhové tréninky zaměřené na posílení svalových skupin v oblasti dolních končetin. Vyučující poskytoval vhodnou zpětnou vazbu žákům, kteří tak měli optimální možnost korigovat chyby, kterých se dopouštěli. Koncem hodin vyučující efektivně věnoval pozornost posilovacím a kompenzačním cvičením, které přispívají ke správným funkcím pohybového aparátu v běžném životě.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Informování žáků a zákonných zástupců nezletilých žáků o průběžných výsledcích vzdělávání je zajištěno prostřednictvím školního informačního systému. Třídní schůzky jsou zákonným zástupcům kromě prezenční formy nabízeny i on-line. Učitelé hodnotí dosahované výsledky vzdělávání žáků podle pravidel v obecné rovině nastavených ve školním řádu. Pro jednotlivé vyučovací předměty mají učitelé zpracované další podrobnější podmínky klasifikace (např. počet testů, písemných prací, ústního zkoušení, aktivní účast v hodinách, plnění zadánych úkolů apod.), které nejsou součástí školního řádu. Systém podmínek pro klasifikaci není v rámci školy jednotně nastavený a pro žáky a jejich zákonné zástupce dostatečně transparentní.

Výsledky vzdělávání škola sleduje a analyzuje. Výsledky některých žáků jsou negativně ovlivněny jejich vyšší absencí. Tito žáci jsou často na konci klasifikačního období z jednoho či více předmětů nehodnoceni. Na konci prvního pololetí aktuálního školního roku bylo nehodnoceno cca 9 % žáků denní formy vzdělávání a téměř 20 % žáků dálkové formy vzdělávání, a to i přesto, že škola umožnuje žákům s vysokou absencí (nad 30 % zameškaných hodin v daném vyučovacím předmětu) individuální dozkoušení před uzavíráním klasifikace. Tento nástroj sice žákům umožňuje doplnit si známky potřebné k hodnocení výsledků vzdělávání na vysvědčení, avšak ke snižování absence žáků nepřispívá. Postupy při řešení neomluvené absence a k prevenci záškoláctví má škola nastaveny ve školním rádu, jedná se zejména o výchovné pohovory s žáky, výchovné komise a spolupráci se zákonnými zástupci nezletilých žáků. Škola vyvíjí snahu ke snížení absenze, provádí analýzu a hledá její příčiny. Opatření přijatá školou ke snižování absence však zatím nejsou dostatečně účinná.

Podíl neprospívajících žáků se v posledních třech letech vyvíjel nerovnoměrně. Průměrně za toto období neprospělo téměř 10 % žáků, přičemž ve školním roce 2019/2020 to byly pouze 3 % neprospívajících žáků v důsledku zohlednění specifických podmínek v období distanční výuky. Úspěšnost žáků při ukončování vzdělávání maturitní zkouškou byla dlouhodobě nízká. V průměru za tři poslední uzavřené školní roky 2018/2019 až 2020/2021 se hrubá neúspěšnost (vypovídá o tom, jak velká část žáků z celkového počtu žáků přihlášených k maturitní zkoušce nebyla úspěšná, tj. buď ji nekonala nebo u ní neuspěla) pohybovala ve společné části maturitní zkoušky kolem 32 %. K částečnému zlepšení došlo až v loňském školním roce 2020/2021 ve společné části maturitní zkoušky. V profilové části maturitní zkoušky byly v posledních třech letech výsledky vyrovnané, hrubá neúspěšnost se pohybovala kolem 11 %.

Škola má jednotně nastavené postupy k předcházení školní neúspěšnosti. Jedná se zejména o individuální přístup k žákům, nabídku individuálních konzultací, spolupráci se zákonnými zástupci nezletilých žáků, spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, hodnocení pozitivních výkonů žáků a podporu žáků při zkoušení (např. oznamování termínů zkoušení z konkrétního učiva, umožňování opakování opravného zkoušení aj.). Konzultační hodiny jsou sice pevně stanovené, avšak účast žáků na nich a jejich účinnost škola nesleduje. Problémem je zejména nízká motivace jednotlivých žáků k účasti na nabízeném doučování. Vzhledem ke krátké době od zpracování a realizace strategie předcházení školní neúspěšnosti škola celkovou účinnost stanovených postupů nemohla vyhodnotit a jejich případný efekt se zatím v úspěšnosti žáků při ukončování vzdělávání neprojevil.

Studentský parlament, který působí na škole, přispívá k otevřené komunikaci žáků s vedením školy i pedagogy. Vytváří dobré podmínky pro aktivní spolupráci žáků při předkládání námětů, řešení případných problémů i organizování různých školních aktivit. Škola je zapojena do projektu KAP JMK II s názvem „*Extra třída*“, kde žáci vymýslí a následně realizují nápad zkrášlení venkovního prostředí v okolí školy, s přínosem do jejich sociálních kompetencí. Žáci se průběžně zapojují do různých soutěží např. soutěž „*Firemní dny Jihomoravského kraje*“, kde vypracovali a odprezentovali projekt před budoucími zaměstnavateli (žákyně školy byla ve vítězném družstvu). Úspěchem skončila i soutěž „*Výzkum a monitoring daňové gramotnosti žáků SŠ*“ ve spolupráci s Mendelovou univerzitou. Škola má navázané partnerství s celou řadou institucí, kterých účelně využívá při odborném vzdělávání.

Závěry

Vývoj školy

- Došlo ke změně na vedoucím místě ředitelky školy.
- Tento školní rok je ukončena nabídka vzdělávacího oboru Obchodní akademie, který je nahrazen vzdělávacím oborem Ekonomika a podnikání.
- Byl založen školní sportovní klub, který je registrován v Asociaci školních sportovních klubů.
- Zlepšily se materiální podmínky školy zejména ve vybavení interiéru učeben, vstupu do školy a dovybavení didaktickou technikou.

Silné stránky

- Široká škála sociálních partnerů a bohaté portfolio exkurzí pořádané školou umožňuje odborný růst žáků.
- Podnětné prostředí školy umožňuje žákům optimální osobní rozvoj.
- Průběh vzdělávání v anglickém jazyce vykazoval dobrou úroveň s dopadem do aktuálních jazykových dovedností žáků.

Slabé stránky

- V podstatné části sledovaných hodin převládala frontální výuka a žáci neměli dostatek příležitostí aktivního zapojení do vyučování.
- Diferenciace učiva směrem k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, ale i žákům nadaným a talentovaným byla ve výuce využívána v menší míře.
- Dlouhodobě nízká úspěšnost žáků ve společné části maturitní zkoušky.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Podporovat aktivizační metody výuky, a rozvoj kritického myšlení ve všech vyučovacích předmětech.
- Doplnit další vzdělávání pedagogických pracovníků o kooperativní vzdělávání a aktivizační formy výuky s cílem ve větší míře přenášet tyto aktivity do výuky.
- Zařazovat v průběhu výuky efektivní formu diferenciace zadávaných úkolů podle potřeb jednotlivých žáků, ve výuce účelně využívat vhodné formy sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků.
- Stanovit odpovědnou osobu školního poradenského pracoviště, která by koordinovala jeho činnost a spolupráci s vedením školy.
- Vyhodnotit účinnost školou nastavených postupů k řešení školní neúspěšnosti, individualizovat nastavená opatření ve vztahu k jednotlivým žákům ohrožených školní neúspěšností, důsledně tato opatření realizovat a vyhodnocovat jejich účinnost.
- Zvážit zřízení metodických orgánů pro skupiny vyučovacích předmětů s cílem zajistění jednotného přístupu ke vzdělávání žáků a hodnocení výsledků jejich vzdělávání.

Pro účely zvýšení dotací právnická osoba vykonávající činnost školy dosahuje výsledků hodnocení požadovaných dle § 5 odst. 3 písm. b) zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 14 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Jihomoravský inspektorát, Křížová 22, 603 00 Brno, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.b@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírájí

1. Školní řád SOŠ Morava o.p.s. z 25. 8. 2021, č.j. 4/2021/Ř/A10
2. Jmenovací dekret ředitelky Střední odborné školy MORAVA o.p.s. ze dne 3. 11. 2020 s platností od 1. 1. 2021
3. Školní vzdělávací programy platné ve školním roce, ze dne 1. 9. 2017
4. Elektronicky vedená školní matrika v roce 2021/2022
5. Koncepce vedení a rozvoje školy na období 2021 – 2026, ze dne 1. 9. 2021
6. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2020/2021
7. Hospitační protokoly ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022
8. Zápis z porad vedení školy za školní rok 2020/2021 a 2021/2022
9. Zápis z jednání pedagogické rady ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022
10. Strategie předcházení školní neúspěšnosti na Střední odborné škole Morava o.p.s., ze dne 3. 2. 2022
11. Minimální preventivní program, školní rok 2021/2022
12. Záznamy o žácích se speciálními vzdělávacími potřebami ve školním roce 2021/2022, stav k datu inspekce ve škole
13. Plán práce výchovného poradce pro školní rok 2021/2022
14. Zápis z porad školního poradenského pracoviště ve školním roce 2021/2022
15. Podmínky klasifikace stanovené pro jednotlivé vyučovací předměty a formy vzdělávání, platné ve školním roce 2021/2022
16. Přehledy prospěchu podle jednotlivých tříd ve školních letech 2019/2020 až 2021/2022
17. Výpis z rejstříku obecně prospěšných společností ze dne 19. 4. 2022
18. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení IZO: 110 012 488 ze dne 12. 4. 2022
19. M8 Výkaz o střední škole podle stavu k 30. 9. 2021 ze dne 15. 10. 2021
20. Smlouva o nájmu budovy školy s Českým svazem žen z. s. ze dne 1. 9. 2017
21. Smlouvy o zajištění odborné praxe ve školním roce 2021/2022 – vzorek
22. Smlouva o zajištění stravování ze dne 3. 11. 2021
23. Personální dokumentace pedagogických pracovníků vč. dokladů o dosaženém vzdělání - vzorek
24. Dokumentace školy k hodnocení ekonomických podmínek, zajištění bezpečnosti a zdraví žáků
25. Inspekční zpráva Čj. ČŠIB-315/15-B

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Jiří Wasserburger, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

PhDr. Jiří Wasserburger v. r.

Mgr. Soňa Weiserová, školní inspektorka

Mgr. Soňa Weiserová v. r.

Ing. Renata Boková, školní inspektorka

Ing. Renata Boková v. r.

Mgr. Jakub Mojžíš, školní inspektor

Mgr. Jakub Mojžíš v. r.

Mgr. Zdeňka Kubíková, školní inspektorka

Mgr. Zdeňka Kubíková v. r.

Ing. Hana Šarounová, kontrolní pracovnice

Ing. Hana Šarounová v. r.

V Brně 31. 5. 2022

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Ing. Bc. Petra Kalousková,
ředitelka školy

Ing. Bc. Petra Kalousková v. r.

V Brně 31. 5. 2022